

IM.STEFANA

**FUNDACJA
BATOREGO**

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 00
fax 22 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Komunikat prasowy

Warszawa, 07.02.2017

Limit kadencji dla wójtów, burmistrzów i prezydentów niezgodny z Konstytucją

Proponowane przez większość parlamentarną ograniczenie liczby kadencji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, podobnie jak objęcie nowymi przepisami osób już sprawujących urząd, naruszyłoby bierne i czynne prawa wyborcze obywateli gwarantowane przez Konstytucję, a także łamało zasadę, że prawo nie może działać wstecz – pisze profesor Hubert Izdebski w ekspertyzie dla Fundacji Batorego.

Zdaniem **prof. Izdebskiego**: „*Proponowane zmiany prowadzą do ograniczenia biernego prawa wyborczego obywateli zainteresowanych kandydowaniem w wyborach samorządowych. Pośrednio dotyczą również ograniczenia czynnego prawa wyborczego, bowiem są przesłanki do mówienia o ograniczeniu prawa wyborców do wyłonienia kandydatów, jakich wyborcy sobie życzą, i do głosowania na takich kandydatów*”.

Byłoby to działanie sprzeczne z Konstytucją RP, która:

- w art. 62 zapewnia czynne prawo wyborcze - także w wyborach przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego - obywatelom polskim, którzy najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat (z wyjątkiem osób ubezwłasnowolnionych lub pozbawionych prawomocnym orzeczeniem sądowym praw publicznych albo wyborczych).
- w art. 60 zapewnia obywatelom polskim - korzystającym z pełni praw publicznych - prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach; przepis ten dotyczy również dostępu do stanowisk z wyboru w samorządzie terytorialnym, zapewniając tym samym równe bierne prawo wyborcze.

Przepisy dotyczące prawa wyborczego znajdują się w rozdziale II Konstytucji („Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela”) i nie ma wątpliwości, że są to prawa konstytucyjne (co nie zawsze odnosi się do praw i wolności określonych w innych rozdziałach Konstytucji). Mogą być one ograniczane poprzez ustawę jedynie wtedy, gdy jest to w demokratycznym państwie konieczne dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Oznacza to, że ustawodawca nie ma w tym zakresie swobody.

Zdaniem **prof. Izdebskiego** wprowadzenie ograniczenia liczby kadencji organów wykonawczych gminy, wliczając w to już odbyte lub odbywane kadencje wójtów, burmistrzów i prezydentów miast należałoby uznać za niezgodne z Konstytucją (art. 2 i art. 31 ust. 3). Tym bardziej niekonstytucyjne byłoby trwałe pozbawienie biernego prawa wyborczego (i to może nie tylko w danej gminie) tych, którzy właśnie piastują mandat po raz kolejny. Pośrednio byłoby to również trwałe pozbawienie w tym zakresie czynnego prawa wyborczego wyborców danej gminy. Można byłoby tu mówić o skrajnym naruszeniu przepisów i wartości konstytucyjnych.

Ekspert dodaje, że: *„Skoro w Konstytucji jest mowa o państwie demokratycznym - ustawodawca w pierwszej kolejności nie może działać wbrew zasadom demokracji. A jeżeli ktoś chciałby rozumieć demokrację mechanicznie, jako wolę większości parlamentarnej, to trzeba podkreślić, że idzie nie o taką demokrację, lecz o demokrację konstytucyjną, realizującą wartości wskazane w preambule i w podstawowych przepisach Konstytucji, jednocześnie uznane za podstawowe wartości i zasady porządku prawnego demokracji współczesnych, w tym zadeklarowane w Traktacie o Unii Europejskiej.”*

W odniesieniu do zakazu kandydowania w najbliższych wyborach przez osoby, którym będzie kończyła się druga kadencja na stanowisku wójta, burmistrza albo prezydenta, w grę wchodzi jeszcze jedna ważna zasada konstytucyjna – zasada nieretroakcji, tj. zakaz działania prawa wstecz, traktowany jako oczywisty element zasady demokratycznego państwa prawnego, o którym mowa w art. 2 Konstytucji.

Wprowadzenie ograniczenia możliwości piastowania mandatu wójta, burmistrza i prezydenta do dwóch kadencji nie budziłoby zasadniczych wątpliwości konstytucyjnych tylko wówczas, gdyby można było przeprowadzić „rachunek aksjologiczny” na podstawie ustalonej wiedzy o faktach (jeżeli mówi się o nadużyciach czy patologiach, to jakich i w jakiej skali) i w ramach dialogu społecznego.

„Nawet jeśli mielibyśmy do czynienia z dostatecznie dużą skalą zidentyfikowanych nadużyć czy patologii – istniałaby konieczność wyważenia pomiędzy dwiema wartościami wyrażonymi w preambule Konstytucji: rzetelnością i sprawnością działania władz publicznych. Ograniczenie liczby kadencji zapewne sprzytałoby rzetelności, ale utrudniałoby sprawność, osiągalną na podstawie odpowiednio długiego doświadczenia. Podstawowe jednak znaczenie, miałyby ustalenie czy takie ograniczenie biernego i pośrednio czynnego prawa wyborczego służyłoby, w granicach proporcjonalności, ochronie którejś z wartości wymienionych w art. 31 ust. 3 Konstytucji i czy nie naruszałoby ustalonego rozumienia zasady równości.” – wyjaśnia **prof. Izdebski**.

Pełny tekst ekspertyzy: http://www.batory.org.pl/publikacje/artykuly_17/masz_glos_masz_wybor

Dodatkowe informacje:

Marzena Płudowska

Tel: 508-850-464

mpludowska@batory.org.pl